

וקראת לשבת עיונג

אלון מנין הפלג באגדא ובסולא פלאו

גליון מס' 801
פרשת בהעלותך
י"ח סיון התשפ"ה

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהז בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברותניות ובגשמיז

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

מנהל תלמוד תורה באחת הערים בצפון, הזמין שיפוצניק שישפץ לו את התלמוד תורה לקראת זמן הלימודים החדש, חודש אלול. השיפוצניק איש צפוני, אינטלגנט מאוד, ולצערנו הוא עדיין אינו שומר תורה ומצוות.

באחד הימים, תוך כדי השיפוצים נאנח המנהל. ולשאלת השיפוצניק, מדוע אתה נאנח? ענה המנהל כי חסרים לו עדיין כמה חדרי לימוד לשנה הבאה, והדבר מציק לו מאוד, ואין הוא יודע מה לעשות.

לשמע הדברים, אמר לו השיפוצניק, למה לא תפנה לרב עובדיה יוסף, הוא בטח יפתור לך את הבעיה. המנהל לא התייחס כל כך לדברים, אך בהישנות הדבר כמה פעמים, שהוא נאנח, והשיפוצניק חוזר לו על אותה תשובה, פנה אליו המנהל בשאלה, תאמר לי מה לך ולרב עובדיה יוסף, מהיכן בכלל אתה מכיר אותו? אמר לו השיפוצניק, תשמעו היטב: אני בעבר הייתי שומר ראש של הרב. ופעם בחודש אלול הייתי בטיסה במסוק מעכו לצפת יחד עם הרב, והמשמש בקודש רבי צבי, והנה באמצע הטיסה, הרב קיבל התקף לב. המסוק נחת, ואני עשיתי לרב החייה, וכעבור כמה דקות הרב חזר לאיתנו.

הרב שאל מי הציל את חיי? אמרו לו, השומר ראש. הרב קרא לי ואמר, מהיום אתה כמו אחד הבנים שלי, כל דבר שאתה צריך תפנה אלי. ובאמת שפעמים אני עולה לרב לקבל עצה וברכה. אבל הסיפור לא הסתיים, תקשיב היטב: אשתי ילדה בן ראשון, ולא ספרתי לרב כלום. לאחר תקופה קצרה, הפרצוף שלו התעווה, הלכתי לרופאים גדולים ומפורסמים, ולא עלה בידם לעשות מאומה. לא ידעתי מה לעשות. יום אחד אמרו לי החברים, יש לך קשר עם הרב עובדיה, לך אליו ובקש ממנו ברכה. וכך עשיתי עליתי לביתו של הרב, וספרתי לו הכל, ובקשתי ברכה. הרב הקשיב, וכך אמר לי:

"אפילו שאתה לא אוהב את השם 'יצחק', תקרא לבנך יצחק, יצחק זה מלשון צחוק, וכשבעזרת ה' הוא יתחיל לצחוק, פרצופו יסתדר."

ואני עומד ומשתאה, מי אמר לרב שאני לא אוהב את השם 'יצחק'. כי באמת כך היה, כשבני נולד, אשתי רצתה שנקרא לו 'יצחק', כשמו של חמי שנפטר.

אך אני טענתי: "איני רוצה לראות תמיד את המצבה של חמי מול העיניים". והרב ראה זאת, ואמר לי שאקרא לו 'יצחק' למרות שאני לא אוהב את השם הזה, ובעזרת ה' תבוא הישועה. ברור שעשיתי כפי מה שהרב אמר, ובני הבריא ברוך ה'. עכשיו אתה מבין למה אני אומר לך, לך לרב ותראה את הישועה!!

בפתח הגליון

ברכה"ג אלון מאיר ואלק שלום"א

"ונפשנו יבשה אין כל"

"אין כל"? והרי "המן כזרע גד הוא, ועינו כעין הבדולח, וטעמו כטעם לשד השמן, וכצפיחית בדבש!" אלא, כתב גאון עוזנו מרן החיד"א זצ"ל, מכיון שביקשו לטעום בו טעם דברים מזיקים שאינם בריאים ולא עלה בידם, בעטו ופסקו: אין כל! אין זה שווה מאומה!

ואנו נזכרים, להבדיל, באותו רשע שהיה ספר בכפר קרצום, בלן וגלב (ספר), שפל אנשים, במשך עשרים ושתיים שנה, והנה דרך כוכבו, הנה עלה לגדולה, היה לשר, והתנשא על כל השרים, והתמנה למשנה למלך. קיבל למשמרת את טבעת החותם, וכל נתיני המעצמה אזרחי שבע ועשרים ומאה מדינות משתחוים לו. ויש לו משפחה ענפה, אוהבים ויועצים, יש לו ארמון משלו ועושר רב למאוד. אלא מאי, טיפה של מורת רוח נמסכה בהצלחה העצומה הזו, איש אחד יושב ואינו רוצה לקוד בפניו, ממאן להשתחוות. חמתו בוערת בו, והוא מחליט לעקור מן השורש את האיש ואת כל עמו. אף מקבל לכך רשות, גם שולח ספרים, ורואה כיצד אותו אדם מכריז תענית ולובש שק ואפר, שומעו זועק זעקה מרה - ובה בעת מתעלה הוא למרום הפיסגה: "אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי, וגם למחר אני קרוא לה עם המלך!" כשיוצא הוא מהמשתה שב ונתקל במרדכי שלא קם ולא זע - ומכנס התייעצות חירום. מונה בפני חכמיו ואוהביו את כבוד עושרו ורוב בניו, ומכריז: "וכל זה איננו שווה לי!" "אין כל!" נפשנו יבשה... הדברים נכתבו, לא כדי להשתאות ולא כדי להעביר ביקורת, אלא כדי ללמוד ולהפיק לקח.

בספר "נפלאות הסבא קדישא" מצינו לאמר: סיפר הצדיק רבי יעקב צבי זצ"ל מפוריטוב בשם רבו, הסבא קדישא מרדושיץ, כשהיו קובלים בפניו על מיעוט עבודת השם יתברך, היה משיב: "תכיר טובה על מצבך, כי יש עדיין גרוע יותר!" תשאף להתעלות, תשתוקק ליותר, אבל אל תאמר: "אין כל", תודה על מה שיש! סיפר אברך: משך תקופה ארוכה התהלכתי בתחושה קשה. אמנם למדתי, הוספתי ידע, חידשתי חידושי תורה. אבל ידעתי מה דלות ידיעותי לעומת ים התורה. הן איני יודע מסכת אחת על בוריה. לא אוכל לעמוד במבחן מקיף בהלכות שבת. בקצרה, קטונתי... יום אחד פוגש בי בעל תשובה 'טרי'. בחור שלא הכרתיו, לא ראיתיו מימי, ואומר לי: "אני מקנא בך כל כך!"

ענית לו: "הרי אינך מכיר אותי, אינך יודע האם אני בקי בהלכה, בתלמוד, באגדה - מניין תדע שיש לך במה לקנא בי?"

והוא ענה: "אבל אתה יודע לקרוא אותיות רש"י!"...

ואז, סיפר, חלפה בו המחשבה: הוא צודק כל כך! מליוני יהודים בעולם אינם יודעים לקרוא אותיות עבריות - כמה תודה מגיעה לבורא עולם שזיכנו לדעת לשון הקודש! ומרובבות אלפי היהודים דוברי העברית, כמה יודעים אותיות רש"י! כמה יודעים ללמוד משנה, שלא לומר: דף גמרא! מאות אלפי יהודים יקרים בארץ הקודש אינם יודעים את סדר התפילה, אינם יודעים מהו שולחן שבת, אווירת מועד, קדושת חג!

אשרינו, מה טוב חלקנו, מה נעים גורלנו, על כל פיסת ידע, על כל שלב ודרגה! נשאף ליותר, נרצה עוד, נעמול ובסיעתא דשמיא נשיג - אבל נכיר תודה על ה"יש" הגדול, על האוצר שכבר רכשנו. שלא נהיה כפויי טובה חלילה, אלא נודה על העבר ועל ההווה, ומתוך ההודיה נבקש על העתיד!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

עשית חסד

עד כמה רבותינו השתדלו במעשה החסד – זאת לא ניתן לתאר ולשער. להלן סיפור מופלא המעובד מתוך קונטרס זכרון 'חכמת לב' המתאר לנו זאת.

מייקירי ירושלים היה הגה"צ ר' ישראל שיינקר, בנו של הגאון הצדיק רבי שמואל הלל, איש רב פעלים לתורה וחסד.

סיפרה אשתו, הרבנית שרה: "אף שברוב השנים חיינו בעניות ובדחקות, הייתה תקופה שהמצב השתפר ואבא 'הצליח' להשיג מקרר לביתנו. דבר שהיה די נדיר באותם ימים".

"עד אותו היום היינו צריכים ללכת מרחקים ולקנות בלוקים של קרח. לדאוג שהם לא יפשירו ושהמאכלים לא יתקלקלו. הייתה זו הקלה גדולה במיוחד לבית עם ילדים.

היום מקרר הינו דבר המובן מאליה ואי אפשר כמובן לחיות בלעדיו, אבל אז היו אלו ימים אחרים. בודדים האנשים בשכונתנו, שהיה בביתם מקרר".

"ברוך ה', הבית שלנו היה פתוח לכל. השכנים שלנו הרגישו כמו משפחה. כאשר אנשים מן השכונה נכנסו וראו, שיש מקרר ממש שמחו ואמרו: 'יופי, ודאי נוכל גם אנו להשתמש מעט במקרר שלכם ... אנחנו כמובן ענינו בוודאי ובוודאי, בשמחה רבה'.

"השמועה התפשטה כאש בשדה קוצים, ואנשים רבים התחילו להגיע. נשים באו עם בשר כדי לאחסנו במקרר. אימהות שלחו את ילדיהם עם סלים של עופות מן האטליז.

הביאו דברי חלב. פעמים רבות היו גם מבקשים, שנזכור להוציא את הבשר שלהם מן ההקפאה, כדי שיפשיר ...".

"הבית היה מתלכלך מן הסלים שנזלו ומן הבשר שהופשר. מיום ליום התרבו המשתמשים במקרר שלנו. עד שבאחד מן הימים לא היה מקום למוצרים שלנו, פשוט מאד, הוא שימש אך ורק את תושבי השכונה... כמו כן התושבים נכנסו ויצאו מן הבית כמעט בכל שעות היום".

אתם חושבים שהצטערנו על כך? מה פתאום, אבא קרן מאושר. הוא היה אומר לי: אהה, ברוך השם, כזה חסד! אנחנו זוכים לעשות חסד!

ומוסיף ואומר: "אשתי היקרה, ילדי היקרים, אנחנו ברוך ה' הסתדרנו עד עכשיו מצוין, וכך נוכל להסתדר הלאה, אבל כמה אנו צריכים לשמוח, שהקב"ה נתן לנו אפשרות, שנוכל לעשות חסד כזה, להקל מעט על משפחות מהקושי שלהם!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"בארבעה עשר יום בחודש הזה בין הערביים וגו' ויעשו את

הפסח בראשון וכו' בין הערביים וגו' (ט, ג-ה).

יש להבין – שאל הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק, בעל "משך חכמה" – מדוע כפל כאן הכתוב פעמיים "בין הערביים"?

אלא – תירץ רבי מאיר שמחה – בני ישראל מנו באותה עת לפחות שש מאות אלף גברים מבין עשרים שנה ומעלה, ולדעת הסוברים שגם נשים חייבות בקרבן פסח, אם כן היו כפליים, מליון ומאתיים אלף איש. מאידך, באותו זמן שמשו בכהונה רק שלושה כהנים: אהרן, אלעזר ואיתמר.

אם כן שלושה כהנים היו צריכים לעסוק בעבודת רבבות פסחים בזמן קצר! זהו פלא גדול מאד!

משום כך דייק הכתוב: "בין הערביים תעשו אותו", בזמן קצר מחצות היום עד הערב, ואם יבוא מאן דהוא ויתמה כיצד הדבר ייתכן, קרבנות כה רבים בזמן כה קצר, לכך כפל הכתוב שאכן כך היה: "ויעשו... בין הערביים!"

"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים" (יא, ה).

רבינו חיים יוסף דוד אזולאי, החיד"א, מביא בספרו "דבש לפי" מדרש פליאה האומר: "זכרנו את הדגה" – מכאן שמדליקין נרות בשבת!

ואכן זהו מדרש פליאה שלכאורה אינו מובן מה הקשר בין הדברים. מביא החיד"א פירוש נפלא בשם רבי אלעזר די אבילה שהקשה: מה היתה תלונתם של האספסוף: "זכרנו את הדגה", והרי אמרו חז"ל בגמרא (מסכת יומא דף ע"ה עמוד א') שסגולה נפלאה היתה במן שכל טעם שהיו מבקשים לטעום היו טועמים באוכלם אותו, ואם כל כך התאוו לאכול דגים, מדוע לא חשבו על דגים כאשר אכלו את המן ומיד היו טועמים טעם דגים...?

אלא – השיב רבי אלעזר – כבר דרשו חז"ל בגמרא שם (דף ע"ד עמוד ב') על הפסוק: "המאכילך מן במדבר למען ענותך", באכילת המן היה גם ענינו, כיון שאינו דומה מי שרואה ואוכל למי שאינו רואה ואוכל, כי מי שאינו רואה ואוכל – אינו שבע!

ואם כן – סיים רבי אלעזר – כיון שנאמר: "וקראת לשבת עונג", הרי אם יאכל אדם מאכלי שבת בחשיכה ובעלטה, באופן שלא יראה מה הוא אוכל – הרי הוא מתענה ואינו שבע, ויש בכך משום ביזוי כבוד שבת.

לכן אומר המדרש: "זכרנו את הדגה" ולא מספיק הטעם המורגש באכילת המן כיון שאינו רואה את המאכל עצמו ומשום כך אינו שבע – מכאן שמדליקין נרות בשבת, כדי שיוכל לראות את מאכלי השבת וישבע באכילתם, ובכך יזכה לענג את השבת!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

יהלומים

בארגז חול (ב)

חשוב מאוד להסביר לילדים עד כמה

הרחוב עלול להיות מסוכן, אילו טיפוסים עלולים לשוטט בו. להסביר להם למה אנחנו רוצים אותם בבית, כמה מקרים קרו בשעות מסוכנות אלו... להבהיר שכל זה נובע מדאגה, לפנות אליהם בשפה מובנת, שייבנו שאנחנו מחפשים באמת את טובתם. היום הדברים מתקבלים יותר, אחרי שילדינו מקבלים הדרכה רבה במוסדות הלימוד למניעת מקרים אלו.

אמר פעם יהודי חכם: הורים רוצים שקט, רוצים לישון רגוע, ולכן במקום לחנך את הילדים שכשבאבא ואימא נחים הבית עובר ל'מצב שקט', קל יותר לגרש אותם למטה... העיקר שהשינה תהיה רצופה ונעימה.

אבל אם הורים אלו היו יודעים כמה לילות ללא שינה מחכים להם בעקבות אותן שעות שוטטות וריקנות, כמה צער ועוגמת נפש הם יחוו בעקבות כך, הם היו בוודאי

מעדיפים לוותר על שינה איכותית בשבת אחר הצהריים, ולזכות בשנים רגועות ושלוות.

כמה חשוב לבדוק עם מי הילד מתחבר, עם מי הוא מבלה, גם בשעות שבהן יש תנועה ופיקוח. כל איש עסקים מתחיל יודע שלא משקיעים סכום בידי אדם בעל עבר מפוקפק או אדם חסר אחריות; יש לבדוק בשבע בדיקות עד כמה הוא אמין, עד כמה הוא אחראי, מי כבר השקיע אצלו, מי הם שאר לקוחותיו?...

וזה לא כולל רק שוטטות למטה. פעמים רבות האסון הוא בין ארבעה קירות של בית, ולא ברחוב! כשאנו שולחים ילד או ילדה לחבר או חברה, לטיול או מופע; כמה עלינו לבדוק: האם זה מתאים? האם זה ערכי?

לפעמים אנחנו שומרים כל כך על ביתנו, על הטוהר והזרז של ילדינו, אך רגע של היסח הדעת עלול להוריד לטמיון שנים של שמירה.

הלוא לביתנו איננו מכניסים מכשירים מסוימים, בהוראת גדולי וצדיקי הדור; למה נאפשר לילד/ה להיחשף למושגים אצל החברים? "מלאך המוות מה לי הכא מה לי התם"; מה שווה כל השמירה אם יש חורים במעטפת??

המשך בגיליון הבא